

САВЕЦКАЯ ВЕЛАРУСЬ

Прапетары ўсіх краў, злучэйц

Коліт нумару—5 руб. (вып. 2)

Падпісная плата—
 Звычайная—225 р. льготная—125 р.
 Плата за абвесткі—175 руб. за разок пачыта.
 Сьпешныя—на 50% даражэй.
Плата за публікацыю аб страце дакументаў:
 За 1 дакумант—500 руб.
 " копію дадатковы—200 руб.
 " копію вытанні—100 руб.
 Чырвоны і атрымалі Сал. Забавіцкі—дзірэмка.
 Падпіска і абвесткі прымаюцца у Контра-
 агенцтве пры Дзяржаўным Выдавецтве.
 (Менск, Петрапаўлаўская, 8).

Адрэс рэдакцыі і адміністрацыі:
МЕНСК, Петрапаўлаўская, 28.

ВЫДАНЬНЕ ЎСЕБЕЛАРУСКАГА ВЫКАНАУЧАГА КАМІТЭТУ САВЕТАЎ.

ТРЕЦІ ГОД ВЫДАНЬНЯ.

Штодзённая газета.

№ 222 (627) Пятніца, 6-га кастрычніка 1922 г.

ТАВ. ЧЫЧЭРЫН У МЕНСКУ.

Чычэрын і масы.

Савецкую ўладу ўтварыла воля шматмільённых паўстаўшых к новаму жыццю рабоча-сялянскіх мас.

І нішто так не замацоўвае Савецкую ўладу, як сувязь яе з гучамі працоўных грамад, з яе інтарэсамі і яе жыццём.

Гарачая стрэча т. Чычэрына рабочым Менску, — у гэтым сэнсе выдэтал, сымвалічная. Яна сьведчыць аб тэй неразлучнасці, тэй саадарнасьці, тэй аднасьці, якая пануе паміж рабоча-сялянскай ўладай з аднаго боку і паміж рабочымі і сялянскімі масамі з другога боку. Яна сьведчыць таксама і аб тым, што Камуністычная партыя, якая кіруе Савецкай ўладай, узяла самага пачатку Акцёрскай рэвалюцыі правільны напрамак у сваёй унутранай і міжнароднай палітыцы.

Сувязь рабочых і сялян—моцны паміж імі.

Сувязь працоўных грамадаў усяго сьвету—моцны саюз паміж імі.

Сувязь Савецкіх рэспублік—моцны саюз паміж імі.

Геразлучнасьць і аднасьць паміж працоўнымі ў барацьбе і творчай працы—вось тая мудрая палітыка, якую вядзе і будзе вядзе Камуністычная партыя і якая зьяўляецца верным залогам перамогі працы над багачствам.

Стрэча т. Чычэрына сымвалічна з гэтым, што яна адбывае, як у лютэрцы, гэтую аднасьць працоўных.

Ішчэ на граніцы яго віталі лезугі, напісаныя на чатырох мовах: беларускай, расейскай, польскай і жыдоўскай.

Ішчэ на граніцы—на чырвоных сьцягах сустрэлі т. Чычэрына агненьныя ініцыялы Р.С.Ф.С.Р. і Б.С.С.Р.—сымвал братэрскага саюзу Савецкіх рэспублік.

А сам т. Чычэрын?

Ці не бараніў ён у Гэнуі і наогул у Эўропе інтарэсы ўсясьветнага рабочага рэвалюцыйнага руху? Ці не з лашанаў і ваханьнем аднесліся да яго рабочыя Італіі, Нямеччыны і ўсяго сьвету за тое, што ён у Гэнуі, на гэтым усясьветным торжышчы гандляроў і грашаўнікоў,—гатовых у крывы патапіць увесь сьвет за прыбыткі, за свой капітал,—што там ён голасна на ўвесь сьвет прагучэў:

«Усясьветнае разброеньне!»

«Ванфэрэнцыя народаў!»

Чычэрын—гэта сымвалічная фігура чырвонага дыплэмата, Народнага Камісара Савецкай ўлады і ў той жа час аднаго з правядоўцаў міжнароднай рабочай клясы і міжнароднай рабочай рэвалюцыі.

Трэба было б бачыць, адчуваць тую аднасьць, тую моцную глыбокую сувязь, якая ёсьць паміж ім—адным з найнадзейнейшых прадстаўнікоў Савецкай ўлады, і масамі рабочых, каб зразумець усю сілу і непавядзімасць Савецкай рабоча-сялянскай краіны.

У гэтай аднасьці залог таго, што ўсе задачы, якія ставіць перад сабою Савецкая ўлада, будуць вырашаны, усё імгненна будзе дасягнута.

«Чатыры з палавінаю гады пабед нас акрыляюць вераю ў далейшыя паведы нашы над капіталам»,—сказаў т. Чычэрын.

Аднасьць паміж усімі працоўнымі грамадамі і ўладаю, якая яскрава абнавілася ў спатканьні т. Чычэрына, важа, што словы гэтыя—ні толькі словы, што заўтра ці паслязаўтра яны будуць пратвораны ў жыццё, і запануе Праца на ўсім сьвеце.

Стрэча т. Чычэрына.

На граніцы.

Як толькі стала вядома, што т. Чычэрын 4-га кастрычніка прыбудзе з варшаўскім поездам на дзяржаўную граніцу, прадстаўнік Народнага Камісарыату Замежных Спраў т. Шчарбінскі выехаў к яму на стрэчу, каб спаткаць яго на сады. Прыбыў ён туды к нам раўку.

Майсцовае сялянства і чырвоныя рабочыя якімсь чынам ужо ведалі аб тым, што т. Чычэрын маецца прыехаць да дому, на якую Савецкую Вапшаўшчыну.

Яны шпарка рыхтаваліся, каб як след прывітаць любімага правядоўца рабочай і сялянскай клясы. Даставі ачэнуль чырвоныя сьцяжкі паставілі з абудных басоў і вышэйшай лініі.

Выйшла нешта падобнае на арту. На сьцягах надпісы. На адным Р.С.Ф.С.Р., на другім Р.С.Ф.С.Р.—як сымвал аднасьці і братэрскай неразлучнасьці Савецкіх краін.

Апроч сьцягаў—чырвоныя палкаты з надпісамі на чатырох мовах: на беларускай, расейскай, польскай і жыдоўскай,—як сымвал працэракай аднасьці ўсіх краў і саюзу працоўных грамадаў, жыццёвых на Беларусі.

Прыезд т. Чычэрына на граніцу.

К пяці гадзінам поезд т. Чычэрына пад'ехаў на граніцу і застававіўся на польскай тэрыторыі для візы дакументаў. А на нашым баку ўжо разьвіваліся чырвоныя сьцягі з прывітальнымі лэаўнтамі.

На адным з іх ярка выдзяляецца надпіс: «Рабоча-Сялянская Беларусь вітае т. Чычэрына, кіраўніка рабочай клясы.

Чужаземцы, якія ехалі з т. Чычэрыным, настаражыліся і з цікавасьцю разглядаюць і сьцягі і новую зямлю, дзе ўсё не такое, як там на Заходзе... Чытаюць палкаты. Праз некалькі хвілін поезд т. Чычэрына пакінуў чужую зямлю, зямлю, у якой пануе капітал, і застававіўся на нашай, рабоча-сялянскай, Савецкай зямлі.

Першыя прывітаньні.

Прадстаўнік Народнага Камісарыату Зам. Спраў Савецкай Беларусі т. Шчарбінскі і т. Прадз, прадстаўнік Р.С.Ф.С.Р. на Беларусі, першыя вітаюць т. Чычэрына.

У адказ ім т. Чычэрын кажа: «Шчыра дзякую. Вітаю першых прадстаўнікоў Савецкіх рэспублік на Савецкай тэрыторыі».

На ст. Негарэлае.

Тут ужо чакаюць Чычэрына чырвонаармейцы. Гучнае «ура» раздаецца з маладых грудзей. Тав. Чычэрын выходзіць з поезду і ідзе к чырвонаармейцам.

— Здрастуйце, таварышы!

— Здра-стуй-це!—дружна нясецца ў адказ.

— Вітаю вас, дарагія таварышы...

— За часы свайго шасьцідзясцінага жыцьця ў Эўропе—я пераканаўся, што той уплыў, якім карыстаецца чырвоная дыплёматія—грунтуецца на моцы Чырвонай арміі. Магу сказаць з паўнасьцю, што наша Чырвоная зьявіцца ўжо ярка з іле на ўсіх нашых краінах сьвету...

Гучная «ура» нясецца услед адыходзячаму поезду Чычэрына.

У Менску.

Ішчэ залюга да прыхода поезду чэрпак Аляксандраўскага вакзалу быў запруджаны народам.

Тут і моладзь, і сталяы рабочыя, і чырвонаармейцы.

Шматлікая працоўная грамада з чырвонымі сьцягамі ня можа ўмаьціцца на перроне.

Але ня гледзячы на гэта, няма ні таўкатні, ні блутаніны.

Адчуваецца арганізаванасьць, працэракай злучнасьць і салідарнасьць, якая жыве ў самым сэрцы, у самой душы працэраката.

Хоць і прыходзіцца доўга чакаць пачына, які спазьвіўся на пэўтары гадзіны, але час праходзіць весела.

Моладзь жартуе, сьмеевае пэсьмі... Бул ст пра Лейд-Джорджа вызывае агучым хохат.

Сьмалецка і пейкі ангелец, выглядаючы з кулё скорыга поезду і цікавіцца пэстроімі рабочай грамады, вышаўшай сустрэцца свайго Чычэрына...

Прыезд.

Як толькі папэзаліся клубы дыму і поезд стаў над'язджаць к вакзалу, працоўная грамада дастаражылася.

— Сьмірна! Раўненне (на-права)! Таварышы камандзіры! дае сыгнал начальнік 81 курсу.

Магутныя гукі Інтернацыяналу пакрылі ўсю грамаду.

У вакне вагоны паказваецца Чычэрын.

Калі поезд астанавіўся, т. Чычэрын, т. Абалецкі і іншыя выйшлі з поезду і сталі вітаць першых чырвонаармейцаў.

— Рад вітаць вас, рабочыя і сяляне, барацьбіты за лепшую будучыню, за перамогу працы над багачствам.

— Няхай жа жыве саюз Савецкіх рэспублік. Няхай жыве праца і вызваленьне рабочай клясы!

— Ура! Ура! Ура!—нясецца ўсьлед.

Пачынаецца брэтаньне Чырвонай Арміі, чырвонай дыплёматы, рабочых Менску і моладзі.

Першым гаворыць начальнік 81 курсу.

— Мы глядзем падтрымаць чырвоную дыплёматію! Чырвоная дыплёматія можа быць спакобай, можа быць пэўнай.

— Няхай жыве кіраўнік нашай чырвонай дыплёматы т. Чычэрын!

Тав. Чычэрын адказвае:

— Мы тым больш пэўны, чымсьці мацней слабе адчувае Чырвоная армія. У гэтым я праканаўся будучы заграўнай.

Прывітаньне рабочых.

Г. Багучкі падкрэсьлівае аднасьць рабочай клясы і мод ле.

— Тое паучыць, з якім сустрэаюць рабочыя Менску т. Чычэрына—паглядна паказвае аб непавядзімасці Савецкіх рэспублік аб братэрскай злучнасьці іх, аб моцы Савецкай ўлады.

Адказ т. Чычэрына.

— Шчыра дзякую рабочым г. Менску. Магу засьведчыць вам, што рабочыя і працоўныя грамады усёго сьвету з вялікай нашанай і ваханьнем адвасяцца да Савецкіх Рэспублік. Іх ваханьне так жа безгравічна, як безгравічна неваьсьць буржуазіі да рэвалюцыі і паўстаючай рабочай клясы.

Цяжкі шлях рэвалюцыйнай барацьбы, але чатыры з палавінаю гады нашых пабед—даказваюць, што рабочыя клясы перамажа. Чатыры з палавінаю гады калых пабед даюць нам веру і хоць для новых нашых пабед над капіталам.

Працуйце зно па палавінаю рулад абудоваю Савецкай ўлады і зэ гаспадары.

Тав. Чычэрын капае сваю праому кілкам: «Няхай жывуць Савецкія рэспублікі, няхай жыве ўлада Працы ва ўсім сьвеце!»

Воклікі васторгу пакрываюць праому Чычэрына.

— Перадайце прывітаньне т. Лейніну ад менскай рабочай моладзі.

— Добра, перадам,—кажа Чычэрын.

Мітынг скончыўся. Тав. Чычэрын ідзе ў вагон, бо скорый поезд павінен адыходзіць. На адну хвіліну ён прымае т. Чарвякова, Багучкага і прадстаўнікоў прэсы.

Гутарка з прадстаўнікам прэсы.

На вялікі жаль т. Чычэрына ня мог даць адказаў на ўсе запытаньні, бо поезд мусіў адыйсьці.

Між імшым, т. Чычэрын ськазаў: — Усяго некалькі гадаў т назад я пераехаў дзяржаўную мяжу і ступіў на Савецкую тэрыторыю.

— Шчырая стрэча, валадзь мне ў Негарэлаі і Менску, і шэраг гутарак, якія я меў з дзелнымі таварышамі і абступінымі мне чырвонаармейцамі і рабочымі на ст. Негарэлае, паказалі мне, як уважліва народныя гутары Савецкай Расеі сочаць за міжнароднай палітыкай, як глыбока і сьведома яны ча яе адвасяцца і якія падрабязныя весткі яны аб ёй маюць.

— Шчырую стрэчу, зробленую мне працэракатам Беларусі, я лічу даказам таго, што чырвоная дыплёматія стойка ахоўвае інтарэсы працоўных грамадаў перад капіталістычным сьветам і пачынае ўзмацняе значнасьць і вагу Савецкай Расеі. Яна таксама пачынае і стойка будзе ахоўваць інтарэсы працоўных грамадаў і пацалей.

— Міжнароднае становішча Савецкай рэспублікі ў сучасны момант моцнае ня вядома, і мацнее з кожным днём...

— Твая аднасьць, якая пануе сярод рабочых Менску—для мене добрая адзнака...

Але гутарка мусіла перарвацца, бо часе ўжо адыходзіў на Менску...

Усьлед яму панесліся бурныя, гарачыя прывітаньні і крывы «ура», на якія Чычэрын з вагна вагоны пёвала, па-бацьбаўску раскланіваўся...

З рэвалюцыйнага поезду, з голымам грамадаю рабочых працоўных з вакзалу.

Здарэнням на Бліжнім Усходзе.

Страты грэцкай арміі.

ЛЕНДАН, 2 10. Страты грэцкай арміі вялізарныя. Да гэтага часу лічыцца 35.000 забітых, звыш 50.000 раненых і 40.000 забраных у палон. Грэкі страцілі 300 гармат, 1500 кулямэтаў, 80 танкаў, 20 аэраплавяў, 60.000 комплектаў адзежы, 80.000 пар ботаў і многі іншыя вайсковыя амуніцыі. У гэтыя лічбы не ўваходзяць страты грэкаў пры разгроме паўночнай арміі і забраныя Сьмірны, дзе знаходзіліся вялікія склады вайсковай маемасці.

Пазіцыя Румыніі.

ЛЕНДАН, 30 9. Румынскі савет міністраў, па наведаньнях газэты «Дэйлі Мэйл», паставіў, што Румынія ня спыніцца ні перад якімі ахвярамі для забяспечаньня свабоды праліваў.

Умовы спынення вайсковых чынасьцяў.

ЛЕНДАН, 3-10. Кемаль потай в Пуанкарэ паведаміў, што ён выдаў загад спыніць усе вайсковыя чынасьці супроць Кавстантынопалю і Чынакі пры ўмове безадкладнай эвакуацыі і звароту Турцыі Заходняй Франкіі, далучаючы Адрыянопаль.

Падмацаваньне усё прыбывае.

ЛЕНДАН, 30-9. Ангельскае падмацаваньне на Бліжнім Усходзе усё расьце. Прыбылі некаторыя часткі з Эгіпту. З Мальты прыбыў батальён італьянскай гвардыі і атрад лётчыкаў.

Туркі займаюць прыбярэжныя выспы.

ГАННОВЭР, 3-10. Туркі занялі выспы ўдоўж пабярэжжа Малой Азіі, а таксама Самос і Хіос.

Канфэрэнцыя па бліжня-усходняму пытаньню.

Чыненне канфэрэнцыі.

ГАННОВЭР, 5-10. 3-га кастрычкі Мэдані адчыніліся папярэднія канфэрэнцыя па бліжня-усходняму пытаньню. Грэцыя прадстаўлена генэралам Мэцэнэксысам і палкоўнікам Сарыганісам. Турэччына прадстаўлена Ісмет-пашай. «Гэас» паведамляе, што на кан-

Турэччына ня зьменіць пазіцыі.

ЛЕНДАН, 4-10. У Лендан пры быў прадстаўнік ангорскага ўраду доктор Раход-паша. У гутарцы з супрацоўнікам газэты ён заявіў, што Турэччына не пераменіць сваёй пазіцыі па бліжня-усходняму пытаньню.

Прадстаўнік Італіі.

РЫМ, 4-10. Італьянскі ўрад рашыў адправіць к Кемаль-пашу спецыяліста па ўсходняму пытаньню для абароны інтарэсаў Італіі, па прыкладу Францыі, якая камандыравала Франкліна Бульона.

Адмовіўся.

ЛЕНДАН, 5-10. З Афін паведамляюць, што Цайме, якому было прапанавана прыняць партфэль старшыні Савету міністраў у Грэцыі, адмовіўся. Урадавы крыжык яшчэ ня мінуў.

Згода не дасягнена.

ЛЕНДАН, 5-10. Як паведамляе газэта «Морнінг Пост», згода між вэнізелістамі і рэвалюцыйным камітэтам яшчэ не дасягнена. Войска адмаўляецца падчыніцца рэвалюцыйнаму камітэту. Становіцца караля Георга надта кволае.

Вышэй грэцкі кароль Канстантын пасяліўся ў Палерма.

Супроць сепаратызму Англіі.

БАРДО, 4-10. У Англіі адбываюцца дэманстрацыі супроць аддзяльных выступленьняў ангельскага ўраду па бліжня-усходняму пытаньню. Да вырашэньня непаразуменьняў.

ЛЕНДАН, 2-10. Ангельскі ўрад паставіў не дапуськаць кемалістаў у Эўропу да поўнага вырашэньня непаразуменьняў.

Патрабаваньні Турэччыны.

фэрэнцыі, як прадстаўнік Францыі прыме ўдзел Франклін Бульон.

ГАННОВЭР, 5-10. З Сьмірны паведамляюць, што Ісмет-паша атрымаў інструкцыі патрабаваць на канфэрэнцыі найхутэйшага ачышчэньня Франкіі і вяснаваньня граніцы ў межах 1916 году. Ангорскі ўрад згодзен дазволіць часовую акупа-

цыю Франкіі атрадамі Антанты да таго моманту, пакуль Франкія ня будзе занята турэцкімі войскамі. Пры гэтым Антанта павінна ўздзейнічаць на Грэцыю ў сэнсе найхутэйшага спынення высьленьня турэцкіх грамадзян з Франкіі.

Нарада саюзных камісараў.

ГАННОВЭР, 5-10. У Канстантынопалі адбылася нарада саюзных вярхоўных камісараў і генэралаў. На нарадзе паставіўся перамаўленьні ў Мэдані з прадстаўнікамі Кемаль-пашы абмежаваць выключна вырашэньнем вайсковых пытаньняў.

Праэтэст Закаўкаскіх рэспублік.

Саюзным саветам Закаўкаскіх рэспублікаў Азэібарджану, Арменіі, Грузіі паслана прадстаўнікам Фрадыі, Італіі, Румыніі, Баўгарыі, Югаславіі, Эгіпту нота праэтэсту супроць скліканьня канфэрэнцыі па бліжня-усходняму пытаньню, і прывітаньня супроць па пытаньню аб пралівах без удзелу зацікаўленых дзяржаў. Саюзны савет Закаўкаскіх рэспублікаў цалком далучаецца да ноты расейскага ўраду ад 24-га верасня і заклікае што разам з Расейі, Азэібарджан, Арменіі, Грузіі не прызнаюць ніякай паставы без іх удзелу, наперакор іх інтарэсам.

Заграніца.

Ціснунь рабочых.

ГАННОВЭР, 3-10. У Вэрліне абвешчана забастоўка прадпрыемстваў, якая распаўсюджваецца на 20.000 рабочых.

К забойству Ратэнау.

У Лейпцыгскім трыбунале пачалася справа аб забойстве Ратэнау.

Павялічэньне паны на збожжа.

ГАННОВЭР, 5-10. Нямецкі савет міністраў прыняў законапракт аб павялічэньні паны на збожжа ў тры разы. Цана на хлеб, гэтакім чынам павялічваецца больш чымсь у два разы.

Павялічэньне чыгуначнага тарыфу.

ГАННОВЭР, 5-10. Чыгуначны тарыф у Нямеччыне з 15-га кастрычніка павялічваецца на 60 проц.

Абураньня стычкі.

ЛЕНДАН, 5-10. У Ірляндзі між рэвалюцыйнамі і ўрадавым войскам зноў пачаліся абураньня стычкі.

Канфэрэнцыя банкіраў.

ЛЕНДАН, 4-10. У Нью-Ёрку адчынілася канфэрэнцыя амерыканскіх банкіраў.

Апошнія навіны.

(Радзі з Ганновэру):

— Італьянскія фашысты прынялі паставу, за зьнішчэньне аўтаноміі пайздэннага Тыролю, Узброеныя фашысты, падмацаваныя паліцыяй у ліку 1000 чалавек, увайшоўшы ў Боцэн, патрабавалі адстаўкі грамадзянскага камісара. Фашысты яўна заяўляюць, што яны рыхтуюць каранельную экспэдыцыю ў Інебург, дзе нядаўна адбыліся стычкі між італьянцамі і тырольцамі.

— Турэцкае войска пакінула нейтральную зону.

— З Варшавы паведамляюць, што Польшча ў бліжня-усходнім пытаньні парашыла захваць поўны нейтралітэт. Польскі ўрад прасьцярог Румынію аб неабходнасьці ўстрыманьня ад умяшаньня ў бліжня-усходнія справы. Гэтае вырашэньне Польшчы адбылося, як лічаць, пад уплывам Чычэрына, які наведваўся ў Варшаву пры звароце яго з Бэрліну ў Маскву.

Шляхавое будаўніцтва Беларусі.

Па афіцыйнай сводцы Шляхавога Аддзелу Упраўленьня Мясцовага Транспарту Беларусі, дзейнасьць яго за апошнія часы выйшла на вось у чым:

Ігуменскі павет.

Закончан рамонт мастоў праз р. Волму і балоты на працягу 100 пагонных сажняў.

Мазырскі павет.

Закончана праца па адбудаваньню праваліўшайся часткі моста праз р. Прыпяць; Адрамантавана пашэ Мазыр-Калінінскі, на разьездзе «Століна», працягам на 4 вярсты; Пачата загадка матар'ялу дзеля адбудаваньня штых мастоў.

Барысаўскі павет.

Зроблен новы мост праз роў «Дубовы Лог»;

Адрамантаваны мост праз рэчку ў вёсцы «Неманіца»;

Закончана на 90 проц. праца па адбудове новых мастоў праз р. Гайну;

На шляху Барысаў-Зембін адрамантаваны тымчасовы мост праз р. Вярэіну і прыток яе Стружку.

Адсутнасьць сродкаў не дае мажлівасьці прадаўжаць працу.

Бабруйскі павет.

Ідэя зьвэргіва адбудова моста праз рукаў рэчкі Птыч, пры вёсцы Вярэіна;

Закончан мост праз р. Ольсу, пры вёсцы Заполье.

Адсутнасьць сродкаў не дае аднавіць мост вагроннае значэньні ў павяце праз р. Птыч, пры мястэчку «Гарадок», што зьяўляе яго з буйным пунктам у м. Глуск.

Менскі павет.

Зроблен тымчасовы мост пры вёсцы «Рудня», праз р. Усяты; ідэя падгатоўча праца для адбудовы новага моста;

Зроблены два тымчасовыя мосты праз р. Сьвіслач і Трасіну у вёсцы Слаў;

Вывезены матар'ялы для збудаваньня двух мастоў пры мястэчку «Кава», а таксама новага прылукаў.

Агульная лічба грошай, адружыных Цэнтральным Выкаўчым Камітэтам Беларусі на шляхавое будаўніцтва і ўжо разьмеркаваных між паветамі, дасягае трох з паловай мільёна руб. (граф. знак. 22 году). Гэтай лічбы ня хопіць нават на палову патрэбы.

М. В. Ш.

Мікіта Шпэндзік.

(Апавяданьне).

— Жыцьця няма!.. Проста, тхнуць пельга адіх, сьвардзіўся Мікіта Шпэндзік сваіму суседу Міколе.

— Хурманка трэба, да Мікіты загад, а як сенавосу, дык Мікіту і няма. Адно ім..

— Але! Ты кажаш, табе так, а мяне ліба на гэтак папыхаюць? Мікола мае пару коваў, Мікола багаты, усюды Міколе.

— Няужо-ж. Нехта вінен, што яны бедныя. Гультаі ўсе. Вось хоць бы Пятрусь Бавэлка, толькі з вудай і сядзіць на рэчцы.

Разжурніліся два суседы Іх гора, Іх буда была аднавая. Чаму гэта Іх, Мікіту і Міколу, «сталых» гаспадароў, вядома? Чаму да Іх адна даўнейша павагі? Чаму Пятрусь Бавэлка ня ідуць больш да Іх на работу, а лепш з вудай сядзіць на рэчцы? Чаму Бавэлкам і зямля і сенакос, а ім нічога, акром што тыдня ехаць у хурманкі? Многа крыўды.

— А ўсё затым, трактуе Мікіта, што мы папусьціліся ім. У сьне старшыняю— хто? А ў воласьці— таксама. Кажуць-жа, Ралетнік у

камуністы зацісаўся, дык вось за Іх і цягне, каб з яго выпігналі..

— Мікіта пачынаў лаяць усіх. Гэта-ж думаць, Мікіта меў дзеве валокі зямлі, даўней парабкоў трымаў, а цяпер у яго адзілі палавіну зямлі і аддаў бруківкам. Колькі разоў хадзіў у воласьць, — нічога не дапамагло. Вось цяпер Мікіта і скардзіўся, ды ня то «скардзіўся», а нават гуртаваў калі сабе гэтавіх, як і сам.

— Трэба сталых гаспадароў выбіраць у воласьць, — казаў Мікіта.

— А то пасадзіць абадранцаў.. Яны і гаспадаркі ня ведаюць і жыцьця нашага ня ведаюць.

Калі Мікіта казаў пра «сталых» гаспадароў— вядома было, якіх Іх трох у вёсцы. Усе маюць на дзеве ды і больш валок зямлі, імат коваў, гаўда, трымаюць парабкоў. Гэтага жыцьця, праўда, ня зналі, каго Мікіта зваў «абадранцамі».

У Іх ня было на чым гэтак гаспадарыць, ды і часу ня было, каб жыць валадзку. Заўсёды ім трэба было то адрабляць, то зарабляць. Цяпер жа «абадранца» пачалі «станавіцца на ногі», як казалі і самі Шпэндзікі,

а гэта было не пад густ апошнім. Вось яны усім чынам старажыся пераадажць, каб «абадранцы» не зрабіліся «дзецімамі».

Давядзецца якія зборы рабіць, ці хурманкі адбываць, зараз Мікіта прычыць: «На дзесціны разлажыць», «з дэра адбываць», Гэтак «мяркуе, каб увесь цяжар клаўся на бяднейшых. Давядзецца ж дастаць чаго з воласьці або швету і тут Мікіта ня міно. Разьмеркаваць на думкі не згаджаецца, бо яму мала ў яго тры душы.

— Хто вам вінен, што ў вас многа душ, — казаў у гэтых вывідках Мікіта.

Тут-жа ён, як казаў пра яго Мікола, «уводзіў у вушы» пра падаткі, «пра хурманкі, што ўсё дзевецца горш, як бывала.

Бывала-ж яму было добра. У воласьці быў яго сябар, «сталы» гаспадар. З ім Мікіта заўсёды «меркаваўся».

Працілі часы «меркаваньня», насталі часы змагацца. У гэтым змаганьні «абадранцы» і «сталы» ня магуць меркавацца, бо гэта сьмерць для першых. Толькі паміраўся і «сталы» з чабе й жыцьця выпігнаў.

На ўсё гэта разумеці, і Мікіта карыстаўся.

— Ось бачыце, як прыде Апапас— кожны дзень загадвае аддаваць масла, а не— дык сядом страшэнь.

Дзе толькі лгга было, Мікіта шпіляў і шпіляў і ў яго руку казалі шчэ некалькі замочных. Відаль было, што непарозам узьнялі свой голас, а праціся ўсе справы захапіць у свае рукі, каб абцяць андоўгіяруці «абадранцаў», ядызаў Мікола Мікіту.

— Штосьці Мікіта разьбедзіўся.— прыкмятаў Пятрусь Бавэлка.

І Мікіта езьдзіў. То па калёсы, то па сваякоў. Не глядзіць ні на нагоды, ні на час. Едзе і едзе.

А час падыходзіў да восені. Пачалі хадзіць чуткі пра перавалбары.

— Цяпер будзе пачаць, казаў Мікіта, як прыляжыць ад сваякоў.

Усюды падгаварваў і згаварваўся. Чават у руку «абадранцаў» традзіць. Нават старшыня чагось з воласьці да яго колькі раз заехаў.

— Крыху лягчэй стала жыць. Вьездзеш на кірмаш у мястэчка, усё-ж і даставеш чаго хачаш, нават таней, як у каапэратыве. Альбо:

— Зайдзі і ў мяне вазьмі каля цаараць, потым паміркуемся.— раз дабрэў Мікіта.

А Мікола ўжо ўсюды і ўсяляму трубіць, што Мікіта разумны чалавек, што будзе добры парадак вёсцы: кожны па чарзе будзе ў хурманкі ехаць, з падаткам ня будзе паліаць. Адым словам— Мікіта самы лепшы чалавек.

ІІ. Здарылася так, як во павінна было здарыцца. Чалавек, дамагаючыся чаго аднаго, часамі не ўважае тых сетак, якія растуляюцца наўкола з тых бакоў, адкуль і не чакае. Так і тут. Прыехаў каморнік абводзіць межы разьмеркаваных бядшых панскіх фальваркаў. Кожнаму безьзямельніку і мазазямельніку хапелася паўнасьці, хапелася ведаць, дзе яго паласа, ці хутар, які дзвенца яму у блястэрмінавае карыстаньне. А часамі гэтага каморніка аж ад самае вясны. Прыехаў-жа ён восенню. Вось усё і ўзяліся калі зямлі. Той у каліці, той упаўнаважаны ад беднякоў, а той проста рабочым ходзіць за каморнікам і дапамагае разьмеркаваць. Думкі ўсёй беднаты былі пакіраваны ў гэты бок. К гэтаму-ж яшчэ далучылася і тое, што ні з воласьці, ні з павету ў гэты час нішто не заглянуў у Пранішчыне.

— Хутка, [кажуць, перавалбары будучь. Трэба ўважліва да іх. Штосьці Мікіта Шпэндзік, варушыўся, — рупіўся Пятрусь.

— Трэба сваіх падтрымаць, каб не праскочылі часам такіх, нам кады ў калёсы будучь, у сьне, дакладваў Пятрусь.

— Эт, нескі і без нас абьбядзецца. Трэ з зямлёю закончыць, — ста чуліся адказы.